

CENIK (C-NIK-IV/11)

ZAVAROVANJE IZVOZNIH KREDITOV PRED NEMARKETABILNIMI RIZIKI (zavarovanje v imenu in za račun Republike Slovenije)

December, 2011

Kazalo:

1. Uvod.....	3
2. Obdelovalne provizije	4
2.1. Vrste obdelovalnih provizij.....	4
2.2. Vračilo obdelovalnih provizij	6
3. Zavarovani riziki	7
3.1. Nekomercialni riziki oz. riziki držav	7
3.2. Komercialni riziki oz. riziki dolžnika.....	8
3.3. Klasifikacija dolžnikov na podlagi bonitetnih ocen	9
3.4. Klasifikacija dolžnikov na podlagi kvalitativnih opisnih faktorjev	9
3.5. Klasifikacija dolžnikov v primeru danih poroštev.....	14
4. Zavarovalna premija	15
4.1. Minimalne premijske stopnje v 0. razredu držav.....	15
4.2. Minimalne premijske stopnje v razredu držav od 1. do 7.....	17
4.3. Popusti in pribitki na premijsko stopnjo	22
4.4. Izračun zavarovalne premije	26
4.5. Način plačila zavarovalne premije.....	27
4.6. Vračilo zavarovalne premije	28

1. Uvod

Ta cenik se uporablja za vsa zavarovanja (z izjemo zavarovanj za katere veljajo posebni, za to namenjeni ceniki), ki jih opravlja SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana, Ulica Josipine Turnograjske 6, 1000 Ljubljana, kot pooblaščen institucija po Zakonu o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov Ur. l. RS št. 2/04 in 56/08 v povezavi s tretjim členom Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki Ur. l. RS št. 56/08 in 20/09 (v nadaljevanju: SID banka ali pooblaščen institucija) v imenu in za račun Republike Slovenije za zavarovanje izvoznih poslov pred nemarketabilnimi riziki.

Minimalne premijske stopnje, navedene v ceniku, temeljijo na določilih Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju: OECD; *Organization for Economic Co-operation and Development*) oz. določilih ti. Malzkuhn-Drysdale paketa (v nadaljevanju: MDP; *Malzkuhn-Drysdale Package*), ki določa minimalne premijske stopnje za kredite z odplačilno dobo dveh let ali več, zaradi česar so premijske stopnje navzdol omejene. Dodatno je podlaga za ta cenik tudi OECD Sporazum o uradno podprtih izvoznih kreditih (*Arrangement on Officially Supported Export Credits*), ki v svojih določbah povzema tudi vsebino Malzkuhn-Drysdale paketa.

SID banka za svoje storitve zaračunava obdelovalne provizije in zavarovalne premije, pri čemer se prihodki iz tega naslova stekajo na račun državnih varnostnih rezerv. Ker Republika Slovenija ni davčni zavezanec za namene davka na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) se na podlagi 5. odstavka 5. člena Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 na vse zaračunane storitve DDV ne obračunana.

Ta cenik velja z datumom sprejetja na seji Komisije za pospeševanje mednarodne menjave in velja do njegovega preklica oz. njegove morebitne revizije.

2. Obdelovalne provizije

Za vse storitve, z izjemo izstavitve zavarovalne police (za katero se zaračunava zavarovalna premija), SID banka zaračunava obdelovalne provizije. Obdelovalne provizije se plačuje v enkratnem znesku vnaprej oz. ob nastanku storitve ali izdaji s provizijo povezanega dokumenta. Zavarovalne provizije se praviloma ne vrača oz. se lahko vrnejo ob izpolnjenih pogojih, kot so določeni v točki 2.2. tega poglavja.

V izrednih primerih lahko SID banka od primera do primera, po lastni presoji odloči, da izvozniku in/ali potencialnemu zavarovancu ne zaračuna nekatere ali vseh obdelovalnih provizij¹.

2.1. Vrste obdelovalnih provizij

Obdelovalne provizije se zaračunavajo izvoznikom in/ali potencialnim zavarovancem za naslednje storitve:

2.1.1. Obdelava zahtevka za zavarovanje

Obdelovalna provizija za obdelavo zahtevkov za izdajo obljube in/ali police, za katere je potrebna analiza in ocena rizikov ter podrobnejša obravnava izvoznega posla, znaša **0,06%** predvidene zavarovalne vsote (brez morebitnih kritih pogodbenih obresti), pri čemer znaša minimalna provizija **200,00 EUR**, maksimalna pa **1.000,00 EUR**.

Obdelovalna provizija za obdelavo zahtevka za zavarovanje projektnega financiranja se lahko na podlagi presoje SID banke od primera do primera poveča za do 100%.

V primeru naknadnega **povečanja osnove za obračun provizij**, se dodatno obračuna razlika v provizijah (kjer je provizija odvisna od višine zavarovalne vsote).

Obdelovalno provizijo za obdelavo zahtevka plača zavarovanec ob vložitvi zahtevka.

2.1.2. Indikativni pogoji zavarovanja

SID banka lahko izvoznikom in/ali potencialnim zavarovancem pred sklenitvijo posla, na podlagi vloženega zahtevka, izda nezavezujoče indikativne pogoje zavarovanja (pisni načelni indikativni pogoji) o možnostih in pogojih za izdajo zavarovalnega kritja. Provizijo za izdajo indikativnih pogojev zavarovanja v znesku **100,00 EUR** plača naročnik indikativnih pogojev ob njihovi izdaji. V primeru, da je za izdajo indikativnih pogojev zavarovanja potrebna analiza in

¹ Npr. v primeru zavarovanja več storitvenih garancij pri enem izvoznem poslu se lahko SID banka odloči, da zaračuna provizijo za obdelavo zahtevka samo pri enem zavarovanju; v primeru izdaje dodatka k polici, katerega je kot posledica manjši ali enak obseg prevzetega rizika, se lahko SID banka odloči, da ne zaračuna provizije za obdelavo zahtevka za izstavev dodatka ipd.

ocena rizikov ter podrobnejša obravnava izvoznega posla se lahko provizija poveča za do 40%.

2.1.3. Pismo o nameri

SID banka lahko izvoznikom in/ali potencialnim zavarovancem pred sklenitvijo posla, na podlagi vloženega zahtevka, izda nezavezujoče pismo o nameri (pisna načelna indikativna namera) o možnostih in pogojih za izdajo zavarovalnega kritja. Provizijo za izdajo pisma o nameri v znesku **100,00 EUR** plača naročnik pisma o nameri ob njegovi izdaji. V primeru, da je za izdajo pisma o nameri potrebna analiza in ocena rizikov ter podrobnejša obravnava izvoznega posla se lahko provizija poveča za do 40%.

2.1.4. Predobljuba za zavarovanje

SID banka lahko izvoznikom in/ali potencialnim zavarovancem pred sklenitvijo posla, na podlagi vloženega zahtevka, izda nezavezujočo predobljubo (pisno načelno indikativno stališče) o možnostih in pogojih za izdajo zavarovalnega kritja. Provizijo za izdajo predobljube v znesku **100,00 EUR** plača naročnik predobljube ob njeni izdaji. V primeru, da je za izdajo predobljube za zavarovanje potrebna analiza in ocena rizikov ter podrobnejša obravnava izvoznega posla, se lahko provizija poveča za do 40%.

2.1.5. Obljuba za zavarovanje

Provizija za izdajo (zavezujoče) obljuje za zavarovanje, ki je praviloma izdana za obdobje šestih mesecev, na podlagi zahtevka, ki ga lahko vloži le potencialni zavarovanec znaša **100,00 EUR** in jo naročnik obljuje skupaj s pripadajočimi davčinami plača ob njeni izdaji.

Obljuba za zavarovanje se lahko na zahtevo potencialnega zavarovanca podaljša, in sicer samo enkrat. Podaljšanje obljuje je lahko za dobo šest mesecev, pri čemer znaša **provizija za podaljšanje obljuje** pod nespremenjenimi oziroma bistveno nespremenjenimi pogoji **50,00 EUR**. V primeru spremenjenih pogojev je potrebno vložiti nov zahtevek za izdajo obljuje za zavarovanje.

2.1.6. Dodatek k zavarovalni polici

V primeru sprememb veljavne zavarovalne police (reprogrami, podaljšanje dobe črpanja ipd.) lahko zavarovanec, na podlagi vloženega zahtevka, zaprosi za izstavitve dodatka k zavarovalni polici, ki bo urejal nastale spremembe. V primerih, ko se z izdajo dodatka ne zaračuna doplačilo zavarovalne premije, se za izdajo takega dodatka obračuna provizija za izdajo dodatka. Provizijo za izdajo dodatka v znesku **100,00 EUR** plača zavarovanec ob izdaji dodatka. V primeru, da je za izdajo dodatka k zavarovalni polici potrebna analiza in ocena rizikov ter podrobnejša obravnava izvoznega posla se lahko provizija poveča za do 40%.

2.1.7. Asignacija zavarovalne police

Zavarovanec lahko po sklenitvi zavarovalne police in pred njenim potekom, zaprosi SID banko za odstop zavarovalnih pravic (asignacijo) na tretjo osebo. SID banka lahko, na podlagi zahtevka zavarovanca, izda asignacijo zavarovalne

police v korist tretje osebe. Provizijo za izdajo asignacije v znesku **100,00 EUR** plača zavarovanec ob izdaji asignacije.

2.1.8. Druge storitve v povezavi z zavarovanjem

Če so za obdelavo in obravnavo posameznih zahtevkov potrebne **dodatne aktivnosti**, kot na primer strokovne ekspertize, posebne bonitetne ocene, pravna mnenja, prevodi in podobno, se stroški povezani s temi dejavnostmi prenesejo na naročnika oz. izvoznika in/ali potencialnega zavarovanca, pred ali ob nastanku teh stroškov.

Na zahtevo izvoznika in/ali potencialnega zavarovanca lahko SID banka pripravi tudi različna uradna obvestila, dopise, pojasnila, mnenja, stališča itd., za katere se zaračuna provizija za pripravo takega dokumenta **100,00 EUR**, katero skupaj s pripadajočimi davščinami plača naročnik dokumenta ob njegovi izdaji.

2.2. Vračilo obdelovalnih provizij

V primeru **sklenitve zavarovalne police** na podlagi predhodno izdane obljube za zavarovanje, SID banka ob plačilu zavarovalne premije vrne plačano provizijo za izdajo obljube in njeno morebitno podaljšanje pri bistveno nespremenjenem dejanskem in pravnem stanju izvoznega posla in z njim povezanih oseb.

Prav tako SID banka vrne provizijo za obdelavo zahtevka v primeru **zavrnitve zahtevka** oziroma negativnega sklepa o zavarovanju oziroma morebitne **razveljavitve (odpovedi) obljube** o zavarovanju pred pričetkom zavarovalnega kritja, kadar se bistveno spremeni poslovna politika SID banke, pri čemer odpoved ali sprememba pogojev iz obljube ni posledica sprememb značilnosti samega izvoznega posla oziroma kredita, na katere SID banka nima vpliva.

3. Zavarovani riziki

SID banka zavaruje nemarketabilne rizike, ki so lahko tako nekomercialne kot komercialne narave. Praviloma se riziki zavarujejo v enakih odstotkih kritja in v kombinaciji obeh rizikov hkrati, kar še posebej velja za komercialne rizike.

3.1. Nekomercialni riziki oz. riziki držav

Za potrebe določanja minimalnih premijskih stopenj (v nadaljevanju: MPR), SID banka na podlagi veljavne OECD klasifikacije držav in teritorijev po rizičnih razredih² oblikuje Seznam držav/teritorijev, poslov in rizikov, kritih v imenu in za račun Republike Slovenije (v nadaljevanju: Seznam držav/teritorijev).

Seznam držav/teritorijev praviloma sledi OECD klasifikaciji držav in teritorijev po rizičnih razredih, pri čemer lahko SID banka na podlagi lastnih ocen nekomercialnih rizikov posamezno državo uvrsti tudi v višji (slabši) rizični razred, kot ga ima po OECD klasifikaciji³.

Države oziroma teritoriji so razvrščeni v osem oz. devet rizičnih razredov od 0 do 7; 0. rizični razred, v katerega so uvrščene OECD države z visokim dohodkom (*High Income OECD Countries*), je najmanj rizičen. Ostalih osem razredov pa je razvrščenih od 1 do 7, pri čemer se 7. rizični razred, kot najbolj rizičen, deli na podskupini 7a in 7b, kjer 7b pomeni, da je nekomercialni rizik previsok in zato nesprejemljiv za zavarovanje. Za države razvrščene v 7b. rizični razred praviloma ni možno skleniti zavarovanja (*off cover*).

Pri izračunu premijskih stopenj se upošteva Seznam držav/teritorijev, veljaven na dan izdaje zavarovalne obljube oz. police oz. njenih dodatkov.

Če se zavarovalna polica izda na podlagi veljavne obljube za zavarovanje (upoštevajoč tudi morebitno podaljšanje obljube) in je v času veljavnosti obljube prišlo do spremembe v razvrstitvi držav/teritorijev v smislu izboljšanje rizičnega razreda predmetne države, se za zavarovanca v zavarovalni polici upošteva ugodnejša razvrstitev. V kolikor so spremembe v razvrstitvi držav/teritorijev v smislu poslabšanja rizičnega razreda, pa je potrebna ponovna presoja zavarovalnega kritja.

V času, ko je zavarovalna polica izdana oz. sklenjena, se kakršnekoli naknadne spremembe v razvrstitvi držav/teritorijev po rizičnih razredih upoštevajo samo pri morebitnem (naknadnem) povečanju zavarovalne vsote v okviru že sklenjene zavarovalne police ali pri morebitnem reprogramu zavarovanega kredita.

² Veljavna klasifikacija je javno objavljena na spletnih straneh OECD

³ Npr. za države, ki so po OECD klasifikaciji avtomatično uvrščene v nulti rizični razred, pa se kljub temu soočajo z večjimi makroekonomskimi težavami (primer Islandije, Grčije itd.)

3.2. Komerčni riziki oz. riziki dolžnika

Poleg razvrstitve držav/teritorijev po rizičnih razredih je za določitev MPR potrebna razvrstitev tudi komercialnih rizikov oz. rizika dolžnika.

Dolžniki se razvrščajo v sedem rizičnih razredov v kombinaciji z rizičnimi razredi držav, pri čemer je število razredov za komercialne rizike odvisno od posameznega razreda države (glej matrico).

Dolžniki se ne razvrščajo v 0. rizičnem razredu držav, ampak veljajo za ta rizični razred držav druga pravila (glej poglavje 4.1. MPR za države 0. rizičnega razreda). Prav tako se dolžniki ne razvrščajo v 7b. rizičnem razredu, saj zavarovanje v tem razredu praviloma ni možno.

Matrica rizičnih razredov komercialnih in nekomercialnih rizikov

Rizični razred dolžnika	Rizični razred države						
	1	2	3	4	5	6	7
	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+
	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0
	CC1	CC1	CC1	CC1	CC1	CC1	CC1
	CC2	CC2	CC2	CC2	CC2	CC2	CC2
	CC3	CC3	CC3	CC3	CC3	CC3	
	CC4	CC4	CC4	CC4	CC4		
	CC5	CC5	CC5	CC5			

MPR za **suverene** rizike velja razred SOV/CC0. Prav tako velja ta razred za primer, ko se zavaruje samo nekomercialne rizike ali ko v vlogi dolžnika nastopa **multilateralna ali regionalna inštitucija** (seznam teh inštitucij in njihova razvrstitev v rizične razrede je objavljena na spletni strani OECD).

V izjemnih primerih se lahko rizik dolžnika oceni nad suverenim, v tem primeru se dolžnika uvrsti v razred SOV+. Nesuvereni dolžniki ali njihovi poroki so lahko uvrščeni v SOV+ razred v kolikor je njihova bonitetna ocena s strani priznanih mednarodnih bonitetnih hiš za dolgoročne kredite v tuji valuti boljša od bonitetne ocene za državo s strani iste bonitetne hiše za dolgoročne kredite v tuji valuti.

V primeru, ko se SID banka pri zavarovanju specifičnega izvoznega kredita sooča s ponudbo konkurentov drugih javnih ali javno podprtih zavarovateljev, pri čemer je konkurent dolžnika uvrstil v boljši rizični razred, se lahko SID banka od primera do primera odloči, da dolžnika uvrsti v boljši rizični razred od prvotno določenega z namenom, da se ocena rizika dolžnika izenači s tisto od konkurenta.

Nesuvereni dolžniki se lahko v rizične razrede razvrščajo na podlagi njihovih bonitetnih ocen ali na podlagi kvalitativnih opisnih faktorjev, pri čemer slednje velja še zlasti pri zavarovanju projektnega financiranja.

3.3. Klasifikacija dolžnikov na podlagi bonitetnih ocen

Dolžniki so razvrščeni v rizične razrede na podlagi bonitetnih ocen, ki jih pripravi SID banka ali druga mednarodno, priznana bonitetna hiša⁴. Če ima dolžnik bonitetno oceno pripravljeno s strani več mednarodno priznanih bonitetnih hiš in je na podlagi teh ocen dolžnika moč razvrstiti v različne rizične razrede, se SID banka na podlagi lastne presoje odloči katero bonitetno oceno bo upoštevala za razvrstitev dolžnika v rizični razred.

V primerih, ko je suvereni rizik države s strani mednarodno priznanih bonitetnih hiš ocenjen slabše kot je to implicirano iz matrice (npr. suvereni rizik ima bonitetno oceno, po kateri bi ga lahko uvrstili v enega od CC1 do CC5 razredov), se dolžnika klasificira na podlagi opisnih faktorjev.

Matrica rizičnih razredov komercialnih in nekomercialnih rizikov in razvrstitev glede na bonitetne ocene

		Rizični razred države						
		1	2	3	4	5	6	7
Rizični razred dolžnika		SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+
		SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0	SOV/CC0
	SID banka, S&P, Fitch Moody's	CC1 AAA do AA- Aaa do Aa3	CC1 A+ do A- A1 do A3	CC1 BBB+ do BBB- Baa1 do Baa3	CC1 BB+ do BB Ba1 do Ba2	CC1 BB- Ba3	CC1 B+ B1	CC1 B B2
	SID banka, S&P, Fitch Moody's	CC2 A+ do A- A1 do A3	CC2 BBB+ do BBB- Baa1 do Baa3	CC2 BB+ do BB Ba1 do Ba2	CC2 BB- Ba3	CC2 B+ B1	CC2 B B2	CC2 B- ali manj B3 ali manj
	SID banka, S&P, Fitch Moody's	CC3 BBB+ do BBB- Baa1 do Baa3	CC3 BB+ do BB Ba1 do Ba2	CC3 BB- Ba3	CC3 B+ B1	CC3 B B2	CC3 B- ali manj B3 ali manj	
	SID banka, S&P, Fitch Moody's	CC4 BB+ do BB Ba1 do Ba2	CC4 BB- Ba3	CC4 B+ B1	CC4 B B2	CC4 B- ali manj B3 ali manj		
	SID banka, S&P, Fitch Moody's	CC5 BB- ali manj Ba3 ali manj	CC5 B+ ali manj B1 ali manj	CC5 B ali manj B2 ali manj	CC5 B- ali manj B3 ali manj			

3.4. Klasifikacija dolžnikov na podlagi kvalitativnih opisnih faktorjev

Za pomoč pri razvrščanju dolžnikov v rizične razrede se lahko uporablja tudi opisne faktorje za posamezni rizični razred, kot so predstavljeni v nadaljevanju. Opisni faktorji se uporabljajo primerjalno in relativno glede na rizičnost suverenega dolžnika.

3.4.1. SOV+: Kreditna sposobnost boljša kot suvereni dolžnik

Dolžnike se lahko v ta razred uvrsti v primeru, ko imajo izjemno močno kreditno sposobnost, na podlagi katere sklepamo, da bo dolžnik sposoben izpolniti svoje plačilne obveznosti tudi v obdobju javno-finančnih težav ali državnega bankrota.

Mednarodne bonitetne hiše redno objavljajo sezname gospodarskih družb, katerih bonitetna ocena je boljša od bonitetne ocene držav v katerih imajo

⁴ Standard & Poor's, Moody's, Fitch, Dun & Bradstreet etc.

sedež. Uvrstitev dolžnika v razred SOV+ lahko temelji tudi na podlagi omenjenega seznama.

Da se dolžnika uvrsti v razred SOV+, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- izjemno močna kreditna sposobnost,
- izredno velik del prihodkov v trdni tuji valuti glede na svoje dolžniške obveznosti v tej valuti,
- proizvodne zmogljivosti in sposobnost generiranja prostega denarnega toka v podružnicah izven domače države, predvsem v državah z boljšim suverenim rizikom, kot so to npr. multinacionalne družbe,
- prisotnost tujega lastnika oz. strateškega partnerja, katerega se lahko obravnava kot vir finančne podpore tudi v primeru, ko ni zagotovljenega njegovega uradnega jamstva,
- zgodovinski prikaz preferenčnega obravnavanja s strani države, kot je npr. izzetje iz omejevanja transferja in konverzije valut, ugodnejša davčna obravnava ipd.,
- odobrene kreditne linije s strani bank z visoko bonitetno oceno, še posebej tiste kreditne linije, ki ne vsebujejo klavzule MAC (*Material Adverse Change*), ki omogoča bankam da prekličejo kreditno linijo v primeru javno-finančnih težav ali nastopa drugih rizikov,
- sredstva v tujini, še posebno likvidna sredstva, ki so v večini primerov regulirana z zakoni, ki omogočajo dolžnikom, da imajo v tujini denarna sredstva namenjena za poravnavo svojih dolgov,
- bonitetna ocena dolžnika je boljša od bonitetne ocene suverenega rizika s strani iste mednarodno priznane bonitetne hiše.

Dolžnike se v ta razred uvrsti izjemoma.

V ta razred se praviloma ne uvrščajo:

- javne družbe, sub-suverene družbe kot so ministrska področja, regionalne oblasti ipd.,
- finančne institucije s sedežem v domači državi,
- družbe, ki večino prihodkov ustvarijo na domačem trgu v domači valuti.

3.4.2. SOV: Suvereni dolžnik

Dolžniki v tem razredu so eksplicitno pooblaščen, da vstopijo v pravno-formalne plačilne obveznosti v imenu države, npr. ministrstvo za finance, centralna banka.

Suvereni rizik je tisti rizik, kjer ima dolžnik pravno pooblastilo, da vstopa v obveznost plačila dolga v imenu države in s tem zavezuje vso pravno voljo države in njeno kreditno sposobnost. Najbolj tipičen suvereni rizik je rizik centralne banke ali ministrstva za finance. Za ostala ministrstva, ki bi lahko imela tako vlogo, je potrebno narediti skrben pravni pregled z namenom, da se preveri njihovo vlogo in pooblastila države.

V primeru reprograma državnih dolgov se lahko posledično sklepa, da se, reprogramira tudi zavarovani kredit suverenega dolžnik.

3.4.3. CC0: Dolžnik enakovreden suverenemu riziku: Izredno dobra kreditna sposobnost

Dolžniki uvrščeni v ta razred so lahko nesuverene javne družbe, za katere se lahko na podlagi skrbnega pregleda ugotovi oz. oceni, da ima dolžnik polno podporo države tako pri izvajanju dejavnosti kot pri finančnem poslovanju ter da obstaja velika verjetnost, da bi v primeru likvidnostnih in solventnih težav dolžnika na pomoč pristopila država. Nesuverene javne družbe, ki so uvrščene v ta razred so lahko tudi javne družbe z monopolnim položajem na trgu v specifičnem sektorju, kot npr. proizvodnja električne energije, naftna industrija etc.

Dolžniki v tem razredu so lahko tudi gospodarske družbe z izjemno močno kreditno sposobnostjo, ki prikazujejo značilnosti rizika neplačila in možnost regresa enakovrednega suverenemu riziku. Praviloma so ti dolžniki visokotehnološke družbe ali banke posebnega pomena za gospodarstvo z verjetnostjo državne podpore v primeru likvidnostnih in/ali solventnih težav družbe.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC0, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- izjemno dobre do zelo dobre sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- izjemno dobre do zelo dobre likvidnostne kazalnike,
- izjemno nizek do zelo nizek finančni vzvod,
- izjemno močan do zelo močan poslovni profil z dobrimi dolgoročnimi izkušnjami vodstvenega kadra,
- bonitetna ocena dolžnika je enaka kot bonitetna ocena suverenega rizika s strani iste mednarodno priznane bonitetne hiše,
- v primeru, da je dolžnik v državni lasti, se od države pričakuje zelo močna podpora (npr. ocena 1 po lestvici Fitch).

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo razkril vse podatke v zvezi z lastništvom in lastniškimi povezavami ter imel kvalitetno pripravljene vse finančne izkaze, razen v primeru, ko lahko z veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so boljše ocenjeni kot predmetni dolžnik.

3.4.4. CC1: Zelo dobra kreditna sposobnost

Za dolžnike v tem razredu je rizik neplačila ocenjen kot zelo nizek oz. nizek. Dolžnik ima zelo dobro zmogljivost za odplačilo dolga in ob predvidljivih dogodkih ni za pričakovati, da bi bila ta zmogljivost poslabšana. Dolžnik ima omejeno oz. zelo omejeno dovzetnost za škodljive učinke v primeru sprememb okoliščin ter splošnih gospodarskih sprememb.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC1, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- zelo dobre do dobre sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- zelo dobre do dobre likvidnostne kazalnike,

- zelo nizek do nizek finančni vzvod,
- zelo močan poslovni profil z dobrimi dolgoročnimi izkušnjami vodstvenega kadra.

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo razkril vse podatke v zvezi z lastništvom in lastniškimi povezavami ter imel kvalitetno pripravljene vse finančne izkaze, razen v primeru, ko lahko z veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so bolje ocenjeni kot predmetni dolžnik.

3.4.5. CC2: Dobra do zmerno dobra kreditna sposobnost (nadpovprečna)

Za dolžnike v tem razredu je rizik neplačila ocenjen kot nizek. Dolžnik ima dobro do zmerno dobro zmogljivost za odplačilo dolga in ob predvidljivih dogodkih ni za pričakovati, da bi bila ta zmogljivost poslabšana. Dolžnik ima omejeno dovzetnost za škodljive učinke v primeru sprememb okoliščin ter splošnih gospodarskih sprememb.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC2, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- dobre do zmerno dobre sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- dobre do zmerno dobre likvidnostne kazalnike,
- nizek do zmerno nizek finančni vzvod,
- zmerno močan poslovni profil z dobrimi dolgoročnimi izkušnjami vodstvenega kadra.

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo razkril vse podatke v zvezi z lastništvom in lastniškimi povezavami ter imel kvalitetno pripravljene vse finančne izkaze, razen v primeru, ko lahko z veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so bolje ocenjeni kot predmetni dolžnik.

3.4.6. CC3: Zmerno dobra kreditna sposobnost (povprečna)

Za dolžnike v tem razredu je rizik neplačila ocenjen kot zmerno nizek do zmeren. Dolžnik ima zmerno dobro do zmerno zmogljivost za odplačilo dolga. V primeru večjih gospodarskih nestabilnostih, se lahko pričakuje negativne učinke na plačilno sposobnost dolžnika in na njegovo sposobnost za pravočasno in celotno poravnavo dolgov. Kljub temu pa se pri tem pričakuje, da ima dolžnik na voljo druga poslovna in/ali finančna sredstva, ki mu bodo omogočile izpolnitev finančnih obveznosti v zahtevani višini in roku.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC3, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- zmerno dobre do zmerne sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- zmerno dobre do zmerne likvidnostne kazalnike,
- zmerno nizek do zmeren finančni vzvod,
- zmeren poslovni profil z dobrimi dolgoročnimi izkušnjami vodstvenega kadra.

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo razkril vse podatke v zvezi z lastništvom in lastniškimi povezavami ter imel zadovoljivo pripravljene finančne izkaze, razen v primeru, ko lahko z veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so bolj ocenjeni kot predmetni dolžnik.

3.4.7. CC4: Zmerno slaba kreditna sposobnost (podpovprečna)

Za dolžnike v tem razredu je rizik neplačila ocenjen kot zmerno slab. Dolžnik ima zmerno do zmerno slabo zmogljivost za odplačilo dolga. V primeru večjih gospodarskih nestabilnostih na trgu tako finančnih kot poslovnih, katerim je dolžnik izpostavljen, se lahko pričakuje negativne učinke na plačilno sposobnost dolžnika in na njegovo sposobnost za pravočasno in celotno poravnavo dolgov. Kljub temu pa se pri tem pričakuje, da ima dolžnik na voljo druga poslovna in/ali finančna sredstva, ki mu bodo omogočile izpolnitev finančnih obveznosti v zahtevani višini in roku.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC4, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- zmerne do zmerno slabe sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- zmerne do zmerno slabe likvidnostne kazalnike,
- zmeren do zmerno visok finančni vzvod,
- zmerno slab poslovni profil z omejenimi izkušnjami vodstvenega kadra.

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo razkril vse podatke v zvezi z lastništvom in lastniškimi povezavami ter imel zadovoljivo pripravljene finančne izkaze, razen v primeru, ko lahko z veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so bolj ocenjeni kot predmetni dolžnik.

3.4.8. CC5: Slaba kreditna sposobnost

Za dolžnike v tem razredu je rizik neplačila ocenjen kot visok do zelo visok. Dolžnik ima zmerno slabo do slabo zmogljivost za odplačilo dolga. Dolžnikovo trenutno stanje izkazuje zmožnost pravočasnega odplačila dolga v predvideni višini z omejeno stopnjo varnosti. Ob pričakovanju pozitivnega razvoja gospodarskega in finančnega okolja, bo dolžnik sposoben odplačevati dolg, vendar se v primeru negativnih sprememb na trgu lahko pričakuje, da dolžnik ne bo sposoben poravnati svojih finančnih obveznosti.

Da se dolžnika uvrsti v razred CC5, mora le-ta imeti več oz. večino od naslednjih značilnosti:

- zmerne slabe do slabe do zelo slabe sposobnosti za generiranje prostega denarnega toka in dobička,
- zmerne slabe do slabe likvidnostne kazalnike,
- zmeren visok do visok finančni vzvod,
- slab poslovni profil z omejenimi ali brez izkušenj vodstvenega kadra.

Za dolžnika se tudi pričakuje, da bo imel slabo kvaliteto finančnih izkazov in omejeno razkritje lastništva in lastniških povezav, razen v primeru, ko lahko z

veliko verjetnostjo sklepamo na podporo in pomoč lastnikov, ki so bolje ocenjeni kot predmetni dolжник.

3.5. Klasifikacija dolžnikov v primeru danih poroštev

V primeru, da za vračilo zavarovanega zneska s strani dolžnika jamči tudi tretja stranka (porok), ki ima sedež v isti državi kot dolжник, potem se lahko za razvrstitev v rizični razred upošteva boljšega izmed obeh dolžnikov ob predpostavki, da so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- poroštvo je dano za celotno zavarovalno vsoto,
- poroštvo je dano za celotno zavarovalno obdobje,
- poroštvo je nepreklicno, brezpogojno in izvršljivo na prvi poziv,
- poroštvo je pravno veljavno in unovčljivo v državi poroka,
- porok je sprejemljiv iz vidika višine jamčenega zneska,
- porok je podvržen monetarnim zakonom države v kateri ima sedež.

V primeru, da za vračilo zavarovanega zneska s strani dolžnika jamči tudi tretja stranka (porok), ki ima sedež v drugi državi in predstavlja manjši rizik, se za določitev rizika države in rizika dolžnika upošteva država in rizik poroka, ob predpostavki, da so izpolnjeni vsi pogoji predstavljeni v prejšnjem odstavku.

Omenjeno določilo seveda ne pomeni, da je gornje pravilo o določitvi ustrezne premijske stopnje hkrati tudi pravilo glede rizikov, kritih z zavarovalno polico. Če pri zavarovanju izvoza poleg osnovnega dolžnika nastopajo v raznih vlogah tudi drugi dolžniki, so z zavarovanjem v tem primeru neposredno kriti samo zavarovani riziki povezani z osnovnim dolžnikom, ne pa *per se* tudi riziki, ki izhajajo iz sodelovanja drugih dolžnikov v transakciji oz. riziki v zvezi z danimi varščinami.

V primeru, da za vračilo zavarovanega zneska s strani dolžnika jamči tudi tretja stranka (porok), ki ima sedež v drugi državi in predstavlja manjši rizik, pri čemer se jamstvo nanaša samo na del zavarovalne vsote in so hkrati izpolnjeni vsi ostali pogoji predstavljeni v prejšnjem odstavku, se rizik poroka in njegove države upošteva samo za jamčeni del zavarovalne vsote. Slednje velja le ob pogoju, ko se jamstvo nanaša na vsaj 10% zavarovalne vsote oz. znaša vsaj 5 mio SDR (*Special Drawing Rights*) za kredite nad 50 mio SDR, pri čemer so upoštevani tako glavnica kot redne pogodbene obresti.

4. Zavarovalna premija

Izračun zavarovalne premije temelji na minimalnih premijskih stopnjah, ki so določene s strani OECD in temeljijo na podlagi Malzkuhn-Drysdale paketa ter predstavljajo minimalno premijsko stopnjo, ki jo članice OECD še lahko zaračunajo za zavarovanje izvoznih kreditov z odplačilno dobo vsaj dveh let.

Za izračun zavarovalne premije za kredite z odplačilno dobo manj kot dve leti, se uporablja metodologija za izračun MPR po MDP ob upoštevanju določil za izračun zavarovalne dobe pod dvema letoma. Za primere pozavarovanja kratkoročnih izvoznih poslov pa se premijska stopnja določi na podlagi medsebojnega dogovora med zavarovateljem in pozavarovateljem, pri čemer na višino premijske stopnje vpliva predvsem višina slovenske komponente v podprtem izvoznem poslu oz. pozitivni vplivi izvoznega posla na slovensko gospodarstvo, javne finance oz. druge družbene koristi.

4.1. Minimalne premijske stopnje v 0. razredu držav

Za zavarovanje rizikov v državah, ki so uvrščene v 0. rizični razred, **ni predvidenih minimalnih premijskih stopenj**. Višina premijskih stopenj se za zavarovanje posamezne transakcije določa vsakokratno od primera do primera, pri čemer se stremi k temu, da izbrana premijska stopnja ne izpodkopava tržnih razmer oz. premijska stopnja ugodnejša, kot bi jo določil privatni trg. Omenjen način določitve premijske stopnje temelji na relevantnih podatkih, ki so dosegljivi na privatnem trgu s katerimi lahko dobimo zadosti informacij za določitev ustrezne višine premijske stopnje.

V primeru, ko glavnica zavarovanega kredita znaša **manj kot 10 mio SDR** ali ko so **podatki na trgu** za določitev ustrezne premijske stopnje **omejeni**, se za določitev rizika države lahko upošteva 1. rizični razred in se minimalna premijska stopnja določi v skladu s postopkom določitve MPR za države od 1. do 7. rizičnega razreda.

V primeru, ko so podatki na trgu zadovoljivi in ob upoštevanju značilnosti zavarovane transakcije, se za določitev ustrezne premijske stopnje lahko upošteva in primerja z najbolj primernim in dosegljivim tržnim merilom, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

Možna so naslednja tržna merila:

4.1.1. Nekriti del zavarovanega izvoznega kredita oz. del sindiciranega kredita, ki ni zavarovan s strani IKA

Premijska stopnja se lahko določi v primerjavi s stroškom zavarovanja oz. financiranja tistega dela izvoznega kredita, ki z zavarovanjem ni krit in ga zavarujejo oz. financirajo privatne banke/institucije po tržnih pogojih (sem ne spadajo mednarodne finančne institucije). Nekriti del izvoznega kredita je lahko v obliki lastnega deleža zavarovanca/posojilodajalca pri zavarovanem izvoznem

kreditu ali del sindiciranega kredita, ki ni zavarovan s strani IKA (Izvozno Kreditna Agencija).

4.1.2. Podjetniške obveznice

Podjetniške obveznice predstavljajo komercialni rizik specifičnega podjetja, i.e. podjetja, ki je obveznice izdalo. Primerno merilo za določanje premijskih stopenj je donos na obveznice, pri čemer je potrebno vzeti v obzir skladnost zavarovanega kredita z obveznico v smislu ročnosti, valute in morebitnih dogovorjenih varščin za zavarovani kredit. Če dolžnik nima izdanih obveznic, se za merilo lahko uporablja obveznice drugega primerljivega podjetja in primerljive transakcije.

4.1.3. Posli kreditnih zamenjav (CDS)

Posli kreditnih zamenjav (CDS – *Credit Default Swap*) so oblika zavarovanja pred rizikom neplačila kredita. CDS razpon, izražen v bazičnih točkah kot odstotek od glavnice kredita, je znesek, ki ga kupec CDS mora plačati za obdobje trajanje kredita. Kupec CDS si na tak način kupi zavarovanje pred neplačilom kredita s strani dolžnika, saj če dolžnik ne plača, potem je prodajalec CDS dolžan plačati namesto dolžnika. Kot merilo za določitev premijske stopnje se uporabi CDS dolžnika, če le-ta ni na voljo, se lahko uporabi CDS drugega primerljivega podjetja in primerljive transakcije.

4.1.4. Indeksirani posli kreditih zamenjav

Indeksirane posle kreditnih zamenjav predstavlja skupina posameznih CDS za določeno industrijsko panogo ali del nje ali geografske regije. Indeksiran CDS zato prikazuje splošni komercialni rizik značilen za izbrano skupino. Uporabnost tega merila je primerna v primerih, ko CDS za posameznega dolžnika ni na voljo ali ko je CDS dolžnika nelikviden (se z njim ne trguje).

4.1.5. Posojilo

Kot merilo za določanje primerne premijske stopnje se lahko uporabi tudi cena za primarno posojilo, ki ga najame dolžnik (gre za posojilo, ki ga je banka odobrila dolžnika v drugih primerih), oz strošek sekundarnega posojila (cena, ki jo plača finančna institucija za odkup posojila od druge finančne institucije). Za določitev primerljivega premijske stopnje je v primeru primarnega posojila potrebno poznati skupni strošek (vključno s provizijami) posojila. Kot merilo za določitev premijske stopnje se uporabi strošek posojila odobrenega dolžniku, če le-ta ni na voljo pa se lahko uporabi strošek posojila drugega primerljivega podjetja in primerljive transakcije.

4.1.6. Tržne krivulje

Tržne krivulje odražajo kreditne rizike za celotno gospodarsko panogo ali izbrano skupino dolžnikov. Tržne krivulje se kot merilo uporabijo v primeru, ko ne moremo pridobiti specifičnih tržnih informacij vezanih na izbranega dolžnika. Kvaliteto informacij tržne krivulje določa likvidnost posameznega trga. Vsekakor pa so relevantne tiste tržne krivulje, ki temeljijo na tržnih instrumentih in so najboljši približek zavarovanju izvoznega kredita v smislu skladnosti z njegovimi značilnostmi (ročnost, datum, zapadlost, bonitetna ocena, valuta plačila itd).

4.1.7. Tehtano povprečje stroškov financiranja (WACFR)

Tehtano povprečje stroškov financiranja (WACFR – *Weighted Average Cost of Financing Resources*) se lahko izračuna iz finančnih izkazov dolžnika. Tako pridobljen strošek je lahko merilo za določitev ustrezne premijske stopnje, pri čemer je potrebno posvetiti posebno pozornost, da pridobljena finančna sredstva dolžnika odražajo njegovo realno finančno stanje oz. sposobnost.

Poleg predstavljenih tržnih meril, se lahko upošteva oz. primerja tudi z drugimi, s strani OECD potrjenimi oz. odobrenimi merili.

4.2. Minimalne premijske stopnje v razredu držav od 1. do 7.

Za zavarovanje izvoznih kreditov se zaračunava zavarovalna premija, ki temelji na minimalnih premijskih stopnjah (MPR) in jo določajo naslednji elementi:

- rizik države
- rizik dolžnika (določen glede na rizik države)
- zavarovalna doba (HOR)
- odstotek zavarovalnega kritja za nekomercialne in komercialne rizike
- kvaliteta zavarovanja
- popust na nekomercialne rizike
- popust na komercialne rizike

MPR so izražene v odstotkih in se za izračun zavarovalne premije fakturirajo na glavnico zavarovanega kredita, ki služi za osnovo za izračun zavarovalne premije. Tako izračunana premija predvideva plačilo zavarovalne premije v enkratnem znesku pred pričetkom zavarovanja. Drugačen način plačila premije lahko poveča zavarovalno premijo, kot je to opredeljeno v poglavju 4.3. tega poglavja.

4.2.1. Formula za izračun MPR

Izračunavanje minimalnih premijskih stopenj za dolžnike razvrščene v razrede držav od 1. do 7. temelji na sledeči formuli:

$$MPR = \left\{ \left[a_i * \left(\frac{\max(PCC, PCP)}{0,95} * HOR + b_i \right) * (1 - LCF) \right] + \left[c_{in} * \frac{PCC}{0,95} * HOR * (1 - CEF) \right] \right\} * QPF_i * PCF_i * BTSF$$

Kjer pomeni:

- MPR = minimalna premijska stopnja (*Minimum Premium Rate*)
- a_i = koeficient rizika države za državo i , kjer i predstavlja razred države od 1 do 7
- c_{in} = koeficient rizika dolžnika za dolžnika uvrščenega v razred n in državo i , kjer n predstavlja razred dolžnika od SOV+ do CC5 in i predstavlja razred države od 1 do 7
- b_i = konstanta za razred države i , kjer i predstavlja razred države od 1 do 7
- HOR = doba trajanja rizika (*Horizon of Risk*)
- PCC = odstotek kritja rizika dolžnika (*Percentage of Cover for Commercial risk*)

- PCP = odstotek kritja rizika države (*Percentage of Cover for Political risk*)
- CEF = faktor za popust na rizik dolžnika (*Credit Enhancement Factor*)
- QPF_i = faktor za kakovost zavarovanja za državo *i*, kjer *i* predstavlja razred države od 1 do 7 (*Quality of Product Factor*)
- PCF_i = faktor za odstotek kritja nekomercialnih rizikov v državi *i*, kjer *i* predstavlja razred države od 1 do 7 (*Percentage of Cover Factor*)
- BTSF = faktor za komercialni rizik dolžnika v primeru, da je dolžnik uvrščen v razred SOV+ (*Better Than Sovereign Factor*)
- LCF = faktor za lokalno valuto v primeru, da je kredit zavarovan v lokalni valuti (*Local Currency Factor*)

4.2.2. Določitev rizičnega razreda države

Rizični razred države, katere rizik je predmet zavarovanja je določen na podlagi veljavnega seznama držav/teritorijev po rizičnih razredih, kot je opredeljeno v poglavju št. 2. Nekomercialni riziki oz. riziki držav. Na podlagi določitve rizičnega razreda države sta določena koeficienta *a* in *b* uporabljena v formuli za izračun MPR.

Vrednosti koeficienta *a* in konstante *b* so pridobljene iz naslednje tabele:

	Rizični razred države						
	1	2	3	4	5	6	7
a	0,090	0,200	0,350	0,550	0,740	0,900	1,100
b	0,350	0,350	0,350	0,350	0,750	1,200	1,800

4.2.3. Določitev rizičnega razreda dolžnika

Rizični razred dolžnika je določen na podlagi matrice predstavljene v poglavju št. 3.2. Komercialni riziki oz. riziki dolžnika. Le ta temelji na rizičnemu razredu držav in njegovi bonitetni oceni oz. uvrstitvi na podlagi opisnih faktorjev oz. v primerih, ko za dolžnika jamči tretja oseba se upošteva pravila za primere danih poroštev. Na podlagi uvrstitve dolžnika v rizični razred v kombinaciji z rizičnim razredom države je določen koeficient *c*, ki je uporabljen v formuli za izračun MPR.

Vrednosti koeficienta *c* so pridobljene iz naslednje tabele:

Rizični razred dolžnika	Rizični razred države						
	1	2	3	4	5	6	7
SOV+	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SOV/CC0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
CC1	0,110	0,120	0,110	0,100	0,100	0,100	0,125
CC2	0,200	0,212	0,223	0,234	0,246	0,258	0,271
CC3	0,270	0,320	0,320	0,350	0,380	0,480	
CC4	0,405	0,459	0,495	0,540	0,621		
CC5	0,630	0,675	0,720	0,810			

4.2.4. Izračun zavarovalne dobe HOR

V primeru zavarovanja rizikov po dobavi je zavarovalna doba HOR vsota:

- polovice dobe črpanja kredita v primeru kredita tujemu kupcu ali njegovi banki oz. polovice dobavne dobe v primeru kredita dobavitelja in
- standardizirane odplačilne dobe.

$$HOR = (doba\ črpanja\ kredita * 0,5) + standardizirana\ odplačilna\ doba$$

Dobavna doba oz. doba črpanja kredita se vzame v poštev samo v primeru, če je predvidenih več dobav oz. črpanj kredita. Kot začetek dobe črpanja oz. dobavne dobe se upošteva t.i. ničelna točka (*zero point*) – t.j. datum prve dobave oz. prvega črpanja kredita, kot konec pa začetna točka kredita (*starting point of credit*). Pri tem se upoštevajo pogodbeno dogovorjeni datumi, razen v primeru, ko je zavarovalna polica izdana po začetku posameznega obdobja, za katerega se daje kritje. V tem primeru se kot začetek posamezne dobe upošteva datum izdaje zavarovalne police

Kot **standardna odplačilna doba** se šteje odplačilo glavnice kredita v enakih in rednih, največ šestmesečnih obrokih, s šestmesečnim odlogom plačila glavnice od začetne točke kredita. Pri zavarovanju zakupa (*leasinga*) se lahko v obrok poleg glavnice kredita prištevajo tudi pripadajoče obresti. V primeru standardizirane odplačilne dobe kredita se upošteva trajanje dejanske odplačilne dobe, od začetne točke kredita do pogodbenega datuma plačila zadnjega obroka. Prav tako se kot standardizirana odplačilna doba štejejo vse dejanske odplačilne dobe krajše od dveh let, ne glede ali predvidevajo standarden ali nestandarden način odplačila.

V primeru **nestandardne odplačilne dobe** je odplačilna doba podvržena postopku standardizacije. Tako pridobljena odplačilna doba je ekvivalentna standardni odplačilni dobi. Za standardizacijo odplačilne dobe se uporablja naslednja formula:

$$Standardizirana\ odplačilna\ doba = \frac{povprečna\ tehtana\ odplačilna\ doba - 0,25}{0,5}$$

pri čemer se povprečna tehtana odplačilna doba (AWL – *Average Weighted Life of a Loan*) izračuna na podlagi naslednje formule:

$$AWL = \frac{\sum(W_o * Z_o)}{\sum W}$$

kjer pomeni:

- W_o = znesek posameznega obroka glavnice (pri *leasingu* lahko tudi obresti);
- Z_o = dospelost posameznega obroka (v letih⁵ od začetne točke kredita);

⁵ Pri tem se kot število dni v posameznem celotnem mesecu upošteva natančno 30, v celotnem letu pa natančno 360 dni.

- W = znesek celotnega kredita (glavnica; pri *leasingu* lahko tudi obresti).

Pri kreditih, ki ne predvidevajo odloga plačila glavnice, se obroka, ki dospe v plačilo pred ali istočasno kot začetna točka kredita, ne upošteva pri izračunu povprečne tehtane odplačilne dobe. Nobena standardizirana odplačilna doba, ki je standardizirana na podlagi dejanskih odplačilnih dob dolgih dve ali več let, ne more biti krajša od dveh let.

Pri zavarovanju individualnih izvoznih poslov, katerih dejanska odplačilna doba (dogovorjeni rok plačila) ni daljša od 90 dni oz. 180 dni oz. 270 dni oz. enega (1) leta, se kot odplačilna doba, ki se uporabi pri izračunu premijske stopnje, upošteva natančno četrtnina (0,25) leta oz. pol (0,5) leta oz. tri četrtine (0,75) leta oz. eno (1) leto, ne glede na dejansko trajanje odplačilne dobe (v kolikor ne presega omenjenega roka) oz. standardiziranost odplačila.

Pri zavarovanju obnovljivih (*revolving*) izvoznih poslov, katerih dejanska odplačilna doba (dogovorjeni rok plačila) ni daljša od 180 dni oz. enega (1) leta, se kot odplačilna doba, ki se uporabi pri izračunu premijske stopnje, upošteva natančno pol (0,5) leta oz. eno (1) leto, ne glede na dejansko trajanje odplačilne dobe (v kolikor ne presega omenjenega roka) oz. standardiziranost odplačila.

V primeru zavarovanja dobaviteljskega kredita pri katerem je predvidenih več dobav in so plačilni roki dogovorjeni od vsake posamezne dobave posebej, se za dobo črpanja oz. dobavno dobo upošteva pogodbeno določeno obdobje dobav, za odplačilno dobo pa se upošteva doba od zadnjega črpanja oz. dobave do zadnjega plačila kredita, pri čemer se smiselno upoštevajo določila za standardizacijo odplačilne dobe.

Pri zavarovanjih, kjer predmet zavarovanja niso kreditni riziki po dobavi, se ob upoštevanju splošnih in posebnih pogojev teh zavarovanj, smiselno uporablja predhodno predstavljeni postopek določitve zavarovalne dobe.

4.2.5. Določitev odstotka zavarovalnega kritja za nekomercialne in komercialne rizike in določitev faktorja za odstotek kritja (PCF)

Odstotek zavarovalnega kritja za nekomercialne in/ali komercialne rizike sta v formuli za izračun MPR izražena v decimalnih številkah (npr. 95% kot 0,95). V primeru, ko je zavarovanec finančna institucija katere zavarovan kredit je namenjen za financiranje slovenskega izvoza blaga in/ali storitev je najvišje možno zavarovalno kritje praviloma v višini do 95%. V primeru, ko je zavarovanec izvoznik, pa lahko zavarovalno kritje znaša praviloma do največ 85%.

Za zavarovanje z zavarovalnim kritjem kateregakoli rizika do višine 95% je faktor za odstotek kritja enak 1.

$$\max(PCC, PCP) \leq 0,95 \Rightarrow PCF = 1$$

Za zavarovanje z zavarovalnim kritjem, ki bi presegal 95% kritje pa je faktor za odstotek kritja večji kot 1, in sicer se pribitek izračuna na podlagi sledeče formule:

$$\max(PCC, PCP) > 0,95 \Rightarrow PCF = 1 + \left[\frac{\max(PCC, PCP) - 0,95}{0,05} \right] * cc$$

Koeficient odstotka kritja *cc* je pridobljen iz naslednje tabele:

Koeficient odstotka kritja	Rizični razred države						
	1	2	3	4	5	6	7
cc	0,00000	0,00337	0,00489	0,01639	0,36570	0,05878	0,08598

4.2.6. Določitev faktorja za popust na rizik dolžnika (CEF)

V primeru, da za zavarovanje kredita upoštevamo popust na komercialne rizike (CEF) skladno s poglavjem 4.3. Popusti in pribitki na premijske stopnje, lahko CEF znaša največ 0,35. Če za zavarovanje ni predvidenega nobenega popusta znaša CEF 0.

4.2.7. Določitev kvalitete zavarovalnega kritja (QPF)

Kvaliteto zavarovalnega kritja določa zavarovanje rednih pogodbenih obresti v čakalni dobi (to je obdobje med dnem, ko je zapadel obrok za plačilo in dnem, ko je SID banka dolžna izplačati zavarovalnino). Glede na kritje rednih pogodbenih obresti v čakalni dobi, ločimo tri razrede kvalitete zavarovanja:

- podstandardno zavarovanje: je zavarovanje brez kritja rednih pogodbenih obresti;
- standardno zavarovanje: je zavarovanje s kritjem rednih pogodbenih obresti vključno s kritjem rednih pogodbenih obresti v čakalni dobi;
- nadstandardno zavarovalno kritje: je zavarovanje z značilnostmi brezpogojne garancije, plačljive na poziv.

Faktorji za kvaliteto zavarovanja so pridobljeni iz naslednje tabele:

Kvaliteta zavarovalnega kritja	Rizični razred države						
	1	2	3	4	5	6	7
Podstandard	0,9965	0,9935	0,9850	0,9825	0,9825	0,9800	0,9800
Standard	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Nadstandard	1,0035	1,0065	1,0150	1,0175	1,0175	1,0200	1,0200

4.2.8. Določitev faktorja za rizik dolžnika uvrščenega v razred SOV+ (BTSF)

V primeru, da dolžnika in/ali njegovega poroka na podlagi analize rizika uvrstimo v rizični razred dolžnika SOV+, potem znaša BTSF 0,9, v nasprotnem primeru pa znaša BTSF 1.

4.2.9. Določitev faktorja za lokalno valuto v primeru, da je kredit zavarovan v lokalni valuti (LCF)

V primeru zavarovanja kredita nominiranega v lokalni valuti tj. v valuti države dolžnika, se skladno z določili poglavja 4.3. Popusti in pribitki na premijske

stopnje, uporabi LCF, ki v nobenem primeru ne presega vrednosti 0,2. V vseh ostalih primerih, ko zavarovan kredit ni nominiran v lokalni valuti, znaša LCF 0.

4.3. Popusti in pribitki na premijsko stopnjo

SID banka pri ocenjevanju nekomercialnih in komercialnih rizikov lahko upošteva tudi morebitne popuste ali pribitke na premijsko stopnjo.

SID banka lahko od primera do primera na osnovno premijsko stopnjo, ki jo predstavlja minimalna premijska stopnja zaračuna tudi **pribitek**. Le-ta se lahko zaračuna v primeru, ko obstaja negotovost pri oceni in določitvi zavarovanih rizikov npr. zaradi nezadostnih podatkov o dolžniku in/ali značilnosti izvozne transakcije (nejasno lastništvo dolžnika, finančni podatki dolžnika so nepopolni in/ali niso pripravljeni v skladu z MSRP (Mednarodni Standardi Računovodskega Poročanja) in/ali ne vsebujejo ustreznih pojasnitev in/ali so starejši od šestih mesecev, zavarovani riziki predstavljajo povečanje koncentracije zavarovanega portfelja SID banke ipd). Pribitek na MPR lahko na podlagi kvalitete ocen rizikov znaša **največ 40%**.

Popusti pri izračunu minimalnih premijskih stopenj se praviloma **ne upoštevajo**, kar še posebej velja pri zavarovanju transakcij **projektnega financiranja** in transakcij pri katerih znaša glavnica zavarovanega kredita **5 mio SDR ali manj**. SID banka lahko od primera do primera po lastni presoji, ob izpolnjenih prejšnjih pogojih, pri izračunu MPR upošteva tudi morebitni popust. Dovoljeni popusti na premijsko stopnjo so določeni s strani OECD in omejeni tako v višini popusta kot tudi na ustrezne tehnike omejevanja rizikov, ko se tak popust lahko upošteva. Morebitni popusti so tako predvideni že pri izračunu minimalne premijske stopnje in se ne obračunajo na že izračunano minimalno premijsko stopnjo.

Popusti, ki se lahko uporabijo za znižanje premijske stopnje na **nekomercialne rizike** predpostavljajo uporabo dveh tehnik znižanja rizika, in sicer (i) uporaba *offshore*⁶ skrbniškega (*escrow*) računa z *offshore* bodočim pritokom in (ii) financiranje v lokalni valuti. Uporaba prve tehnike znižanja rizika vpliva na znižanje rizika države tako, da se državo klasificira za en razred boljše (ne velja za razred 0 in 1), pri tem pa se ohrani razred dolžnika po prvotni klasifikaciji države. Uporaba druge tehnike pa vpliva na faktor lokalne valute (LCF), katerega vrednost lahko znaša med 0 in 0.2. V primeru, ko se uporabi tehnika znižanja rizika z uporabo *offshore* skrbniškega računa z *offshore* bodočim pritokom, se dodatni popust za komercialne rizike ne upošteva. Kombinacija popustov na nekomercialne rizike in komercialne rizike se lahko uporabijo samo za primer, ko se za znižanje nekomercialnih rizikov uporabi tehnika financiranja v lokalni valuti.

Popust na **komercialne rizike** temelji na uporabi/prisotnosti posebnih varščin kot so (i) prenos pravic in/ali prihodkov iz sklenjenih pogodb, (ii) zastava premoženjskih sredstev, (iii) zastava vezanih premoženjskih sredstev in (iv) uporaba skrbniškega računa. Popust pri uporabi prenosa pravic in/ali prihodkov iz

⁶ Offshore – zunaj meja domače države.

sklenjenih pogodb lahko znaša do 10%, popust pri zastavi premoženjskih sredstev lahko znaša do 25%, popust pri zastavi vezanih premoženjskih sredstev lahko znaša do 15% in popust pri uporabi skrbniškega računa lahko znaša do 10%. Popusti na komercialne rizike se lahko uporabijo posamično ali v kombinaciji z drugimi popusti. Popust na zastavo premoženjskih sredstev in zastavo vezanih premoženjskih sredstev ni možno uporabiti skupaj pri zavarovanju posamezne transakcije. Maksimalni skupni popust na komercialne rizike, ne glede na uporabo katerekoli kombinacije navedenih varščin, **ne more presegati 35%**.

4.3.1. Popusti na uporabo offshore skrbniškega računa z offshore bodočim pritokom

Gre za varščino v obliki predvidenih prihodkov na posebnem računu, lociran pri neodvisni instituciji, ki ji zaupajo vse stranke v poslu (po navadi banka, ki ne sodeluje v osnovnem poslu oz. ni stranka posojilne pogodbe. V skladu s podpisanim in veljavnim ter zavarovatelju izročenim najmanj tripartitnim (t.i. *trustee agreement*) sporazumom (skrbništvo), se ta institucija-skrbnik obvezuje, da bo določeno premoženje oz. prihodke prve stranke pod vnaprej določenimi pogoji posredovala - izplačala drugi stranki.

Značilnosti in specifikacija skrbniškega računa:

- račun mora biti povezan s prihodki delovanja določenega projekta oz. drugimi *offshore* prihodki ali terjatvami v tuji valuti;
- lociran mora biti izven države dolžnika, oz. v državah, kjer so nekomercialni riziki, predvsem rizik transferja, zelo omejeni (npr. države uvrščene v 0. rizični razred);
- odprt mora biti v prvovrstni banki, ki ni kakorkoli neposredno ali posredno povezana oz. kontrolirana s strani dolžnika ali organov njegove države;
- poravnavanje obveznosti iz računa mora biti zavarovano z dolgoročnimi oz. drugače ustreznimi prihodki/pogodbami;
- prihodki računa (iz projekta in/ali drugih virov) morajo biti v trdni valuti (*hard currency*), pričakovanja glede možnosti servisiranja dolga v celotni odplačilni dobi morajo biti realna in zadostna, viri prihodkov pa kreditno sposobne stranke locirane v državah z nižjo stopnjo rizika kot država dolžnika (po navadi v državah uvrščene v 0. rizični razred);
- komercialne pogodbe med dolžnikom in njegovimi kupci, ki so osnova za predvidene prihodke skrbniškega računa, morajo zagotavljati neposredna plačila na račun (nepreklicni in zavezujoč dogovor); le-ta ne smejo biti izvršena preko drugih računov, ki jih kontrolira osnovni dolžnik, oz. preko njegove države;
- sredstva na računu morajo v vsakem trenutku zadoščati vsaj za šest-mesečno servisiranje dolga. Enako velja tudi v primeru projektnega financiranja, kjer so običajno odplačilni pogoji fleksibilnejši (v skladu s značilnostmi projekta) in mora vsakokratno stanje na računu, kljub variiranju, razumno zadoščati za relevantno obdobje v skladu s predvideno shemo odplačil;
- dolžnik mora imeti omejen dostop do računa (z njim lahko razpolaga samo v primeru ustreznega servisiranja dolga);

- sredstva na računu morajo biti assignirana neposredno na posojilodajalca/zavarovalca kot neposrednega koristnika za celotno kreditno obdobje;
- odprtje računa mora biti v skladu z lokalno zakonodajo in imeti pridobljena vsa potrebna dovoljenja oziroma soglasja;
- skrbniški račun in komercialne pogodbe (ki zagotavljajo financiranje skrbniškega računa) morajo biti brezpogojne ter nepreklicne.

Pri preverjanju ustreznosti tehnike zmanjšanja nekomercialnega rizika se od primera do primera posebna pozornost namenjena med drugim tudi:

- državi dolžnika, njegovemu statusu (javni/zasebni), gospodarski panogi, občutljivosti transakcije in njenega odplačevanja v zvezi s spremljajočim blagom oz. storitvijo v celotni odplačilni dobi, boniteti in rizikom strank;
- pravni strukturi in zadostni neobčutljivosti te tehnike na aktivnosti dolžnika oz. njegove države;
- stopnji občutljivosti tehnike na vmešavanje oblasti dolžnikove države (*renewal or withdrawal*);
- stopnji zaščite računa pred riziki projekta ali riziki dolžnikove države;
- pričakovanemu denarnemu toku na skrbniškem računu v primerjavi z shemo odplačil kredita ter mehanizmom ustreznih rezervacij;
- odnosu do Pariškega kluba (možna izvzetja);
- možnosti vpliva drugih nekomercialnih rizikov (drugih kot rizik transferja);
- zaščiti pred nekomercialnimi riziki države v kateri je račun odprt;
- pogodbam s strankami z oziroma na samo naravo pogodb in njihovo ročnostjo;
- skupni vsoti vseh prihodkov generiranih v tuji valuti glede višino zavarovanega kredita oz. zavarovalno vsoto.

Popust z uporabo omenjene tehnike zmanjševanja nekomercialnega rizika se uporabi tako, da se zniža rizik države za en razred oz. en razred izboljšana uvrstitev države v rizični razred, pri čemer se ohrani rizični razred dolžnika iz njegove prvotne uvrstitve. Ta popust ne velja za države, ki so uvrščene v 0. in/ali 1. rizični razred.

4.3.2. Popust na financiranje v lokalni valuti

Gre za vse primere, ko se o pogodbah in financiranju pogaja v konvertibilni in razpoložljivi lokalni valuti, ne pa v t.i. trdnih valutah, pri čemer financiranje prav tako poteka lokalno, s čimer se izognemo riziku transferja in konvertibilnosti valute.

Značilnosti lokalnega financiranja:

- obveznost nadomestila škode (zavarovalnine) oz. morebitno izplačilo zavarovalnine s strani SID banke je izraženo oz. izvršeno v lokalni valuti;
- SID banka ni izpostavljena transfernemu riziku;
- običajno se ne zahteva, da se depoziti v lokalni valuti konvertirajo v trdno valuto;

- dolžnikova odplačila, izvršena v njegovi lastni domači valuti ter v njegovi državi, morajo pravno-formalno predstavljati izpolnitev njegovih kreditnih obveznosti;
- če dolžnik prihodke generira v lokalni valuti, so njegovi prihodki in obveznosti varni pred tečajnim tveganjem;
- devizna regulativa v dolžnikovi državi v nobenem primeru ne vpliva na dolžnikove obveznosti odplačila kredita.

Ta tehnika zaščite se uporablja selektivno, in sicer samo za države z zdravim gospodarstvom, katere valute so prosto konvertibilne in prenosljive.

Popust z uporabo omenjene tehnike zmanjševanja nekomercialnega rizika se uporabi preko faktorja za lokalno valuto (LCF). Popust za lokalno financiranje lahko znaša največ do 20% oz. faktor za lokalno komponento lahko znaša do največ 0,2, pri čemer SID banka sama določi višino dejansko uporabljenega popusta.

4.3.3. Popust na prenos pravic in/ali prihodkov iz sklenjenih pogodb

Gre za primere, ko dolžnik pravno in izvršljivo odstopi pravice iz sklenjenih odkupnih pogodb z močnimi strankami, bodisi lokalnimi ali zunaj nacionalnih meja dolžnika, ko lahko SID banka v primeru neplačila dolžnika oz. nastanka zavarovanega škodnega dogodka, v dolžnikovem imenu uveljavlja pravice iz odkupnih pogodb in v njegovem imenu sprejema odločitve v zvezi z izvršitvijo in uveljavljanjem pogodb. Prav tako se lahko ta popust uveljavi v primeru neposrednih pogodbenih odnosov s tretjimi strankami transakcije (npr. ko v transakciji v energetskega sektorja v pogodbenih odnosih nastopa tudi državna institucija) preko katerih lahko zavarovanec/posojilodajalec vpliva na lokalne državne organe v smislu primerne kompenzacije za ukrepe razlastitve ali druge kršitve pogodbenih obveznosti s strani dolžnika.

Popust se lahko uveljavi tudi v primerih, ko dolžniki poslujejo v visoko rizičnih državah in/ali sektorjih, pri čemer del svojih prihodkov generirajo v trdi valuti na drugih manj rizičnih trgih in/ali sektorjih. Ti prihodki lahko služijo kot varščine za odplačilo kredita in omogočajo zavarovancu/posojilodajalcu prednostno uporabo teh denarnih tokov za poplačilo zavarovanega kredita.

Maksimalni popust na komercialni rizik lahko iz tega naslova znaša do 10% oz. vrednost faktorja za popust na rizik dolžnika (CEF) lahko znaša do 0,1.

4.3.4. Popust na zastavo premoženjskih sredstev

Gre za varščine v obliki zastave likvidnega realnega premoženja in zastave stvarnega premoženja. Varščine morajo biti lahko izvršljive in premoženjska sredstva, ki so zastavljena, morajo biti lahko pridobljiva, kot npr. medicinska oprema, gradbena oprema, lokomotiva itd. Pri ocenjevanju in vrednotenju varščine se upošteva pravna zmožnost unovčevanja varščine oz. povedano drugače, večjo vrednost imajo varščine dogovorjene po že uveljavljenem pravnem redu, kot tiste za katere je unovčevanje vprašljivo. Vrednost varščine

predstavlja njena tržna vrednost, kjer se kot trg smatra širši trg kot pa samo lokalni, pri čemer pa so premoženjska sredstva locirana na lokalnem trgu.

Maksimalni popust na komercialni rizik lahko iz tega naslova znaša do 25% oz. vrednost faktorja za popust na rizik dolžnika (CEF) lahko znaša do 0,25.

4.3.5. Popust na zastavo vezanih premoženjskih sredstev

Najbolj tipična oblika vezanih premoženjskih sredstev so deli opreme, ki so lahko samostojno ločeni od celote kot na primer turbine HE ali stroji proizvodne linije. Namen in vrednost zastave vezanih premoženjskih sredstev je zagotoviti večji vpliv na uporabo sredstev ter za povračilo izplačane zavarovalnine v primeru nastanka zavarovanega škodnega dogodka. Ocena vrednosti varščine je odvisna od ekonomskih, pravnih, tržnih in drugih faktorjev.

Maksimalni popust na komercialni rizik lahko iz tega naslova znaša do 15% oz. vrednost faktorja za popust na rizik dolžnika (CEF) lahko znaša do 0,15.

4.3.6. Popust na uporabo skrbniškega računa

Skrbniški račun na katerem so deponirana sredstva namenjena za plačilo zavarovanega kredita ali drugi računi na katerega se stekajo denarna sredstva, ki so namenjena kot varščina za poplačilo kredita in so v kontroli tretjih strank, na katere dolžnik nima vpliva oz. z dolžnikom nimajo skupnih interesov npr. skupno lastništvo ipd. Depozit na računu mora biti nakazan v naprej oz. dogovorjen v naprej, pred pričetkom zavarovalnega kritja. Vrednost take varščine je praviloma vedno 100% nominalne vrednosti depozita. Značilnost takih računov je tudi, da so domicilirani v državi dolžnika in omogočajo večjo kontrolo nad porabo denarnih sredstev in prednostno poplačilo zavarovanega kredita pred ostalimi odhodki ter na tak način znižuje rizik neplačila zavarovanega kredita.

Popust na komercialni rizik iz tega naslova znaša do toliko odstotkov, kot predstavlja delež depozita glede na celotno glavnico kredita, vendar maksimalno 10% oz. vrednost faktorja za popust na rizik dolžnika (CEF) lahko znaša do 0,10.

4.4. Izračun zavarovalne premije

Premijske stopnje, ki jih uporablja oz. zaračuna SID banka temeljijo na MPR in lahko vsebujejo tudi morebitne pribitke kot je to določeno v poglavju 4.3. Popusti in pribitki na premijske stopnje. Tako izračunana premijska stopnja se nato uporabi za izračun zavarovalne premije.

Zavarovalna premija se v primeru **plačila premije v enkratnem znesku vnaprej**, izračuna tako, da se ustrezna premijska stopnja⁷, zmnoži z zavarovano glavnico kredita, ko gre za zavarovanje po-dobavnih kreditnih rizikov oz. zneskom zavarovalne vsote (osnovo za obračun zavarovalne premije), ko gre za zavarovanje drugih rizikov izvoznih kreditov.

⁷ Minimalna premijska stopnja (ki že vključuje morebitne popuste na nekomercialne in komercialne rizike) povečana za morebitni pribitek skladno z določbami 4.3. poglavja tega cenika.

Če se za isti izvozni kredit naknadno zagotovi dodatno kritje (povečanje skupne glavnice kredita in posledično skupne zavarovalne vsote) se za ta del obračuna dodatna zavarovalna premija, kot je določena v dodatku k predmetni zavarovalni polici, in sicer po principu prvotno zaračunane zavarovalne premije (ne velja za primer reprograma, kjer velja poseben izračun dodatne zavarovalne premije, kot je določen v tem ceniku).

Če se celotna premija ali del **premije kreditira** (kar pomeni, da je v riziku oziroma vključena v izvozni kredit (kapitalizirana)), se osnova za obračun zavarovalne premije poveča za celoten znesek kreditirane premije. V tem primeru pride do t.i. efekta izračuna premije na premijo.

V primeru **reprograma** in podaljšanja zavarovalne dobe ali drugih sprememb, ki vplivajo na spremembo zavarovanega rizika, se praviloma zaračunava doplačilo zavarovalne premije. Doplačilo zavarovalne izračunava po naslednjem postopku:

1. izračuna se sorazmerni del zavarovalne premije, glede na del zavarovanega kredita, ki še ni bil poplačan in je predmet reprograma;
2. upoštevajoč nove ocene rizika države in rizika dolžnika ter nove zavarovalne dobe za celoten kredit (vključno z delom, ki je že bil poplačan) se izračuna nova premijska stopnja;
3. na podlagi nove izračunane premijske stopnje in neodplačanega dela kredita se izračuna nova zavarovalna premija;
4. od nove zavarovalne premije se odšteje sorazmerni del prvotne premije, ki se nanaša na neodplačan kredit;
5. tako pridobljena razlika v premiji predstavlja doplačilo zavarovalne premije za reprogram (ki je podvržena postopku zaokroževanja, tako da se razlika v premijah deli s celotno glavnico oz. zavarovalno vsoto, pri čemer se tako izračunan odstotek zaokroži na dve decimalni številki, ki se nato zopet uporabi za izračun zavarovalne premije in posledično razlike med premijama oz. dejanskega doplačila zavarovalne premije).

V kolikor pa zaradi nižjih rizikov države in/ali dolžnika, pride do negativne razlike med tako izračunanima premijama oz. je ta razlika manjša od 100,00 EUR, se za reprogram oz. za dodatek k predmetni zavarovalni polici zaračuna obdelovalna provizija skladno s točko 2.1.6. Dodatek k zavarovalni polici.

V izrednih primerih lahko SID banka od primera do primera, po lastni presoji odloči, da izvozniku in/ali potencialnemu zavarovancu v primeru reprograma ne zaračuna doplačila zavarovalne premije.

4.5. Način plačila zavarovalne premije

Zavarovalna premija se **praviloma zaračunava in plačuje v celoti vnaprej** – t.j. pred ničelno točko (*zero point*), kar pomeni v celoti pred prvo dobavo oz. prvim črpanjem kredita v primeru zavarovanja kreditnega rizika po dobavi - oz. ob začetku zavarovanja v primeru zavarovanja proizvodnih rizikov izvoznih kreditov pred dobavo ter drugih rizikov izvoznih kreditov.

V primeru **kreditiranja zavarovalne premije** v celoti iz zavarovanega izvoznega kredita (100% financiranje zavarovalne premije), se zavarovalna premija plača v enkratnem znesku in predstavlja prvo črpanje kredita. V primeru, ko se z zavarovanim izvoznim kreditom financira le del zavarovalne premije, se premija plača v kombinaciji s standardnim načinom (v enkratnem znesku v celoti v naprej) in načinom kreditiranja premije iz kredita.

V primeru dogovorjenega nestandardnega plačila zavarovalne premije oz. **obročnega plačevanja zavarovalne premije**, delež odloženega plačila premije ne sme presegati 85% celotne premije. Pri plačilu odložene premije se upošteva dinamika in sorazmernost med deležem plačane premije in deležem izvoznega kredita, ki je v določenem trenutku v riziku, pri čemer pa noben obrok odložene premije ne more biti manjši od 5% skupne zavarovalne premije. Za obročno plačevanje zavarovalne premije se zaračunajo obresti, in sicer se za obrestovanje odložene premije (delež premije plačane pred prvim črpanjem, se ne obrestuje) uporablja zadnje šestmesečno povprečje CIRR (*Commercial Interest Reference Rate*) obrestne mere. Za obdobje 1. januarja do 30. junija v posameznem letu velja povprečna CIRR obrestna mera, izračunana na podlagi objavljenih in veljavnih CIRR obrestnih mer za obdobje od 15. julija prejšnjega leta do 14. januarja istega leta, za obdobje od 1. julija do 31.12. pa povprečna CIRR obrestna mera, izračunana na podlagi veljavnih CIRR obrestnih mer za obdobje od 15. januarja do 14. julija istega leta. Za izračun obrestnih mer se uporablja CIRR za petletno odplačilno dobo.

Za izračun obresti posameznega obroka zavarovalne premije, ki se zaračunava po ničelni točki oz. prvem črpanju, se uporablja sledeča formula:

$$Obresti = (znesek\ posameznega\ obroka\ premije) * CIRR_d$$

kjer pomeni:

- $CIRR_d$ = obrestna mera, preračunana na obrestovano obdobje v dnevih,

$$CIRR_d = \sqrt[360]{(1 + CIRR)^d}$$

kjer pomeni:

- d = število dni od prvega črpanja do dneva plačila posameznega obroka premije oz. zadnjega dneva obrestovanega obdobja.

V primeru, da pride do naknadnega (v času po ničelni točki) povečanja vrednosti izvozne pogodbe in/ali kreditne pogodbe se del premije, ki se nanaša na to povečanje, ne obrestuje razen, če je zanj dogovorjeno odloženo plačilo. Pri zavarovanju obnovljivih kratkoročnih izvoznih poslov obročno plačilo zavarovalne premije praviloma ni možo.

4.6. Vračilo zavarovalne premije

Vračilo zavarovalne premije se lahko presoja le v primeru standardnega plačila zavarovalne premije (zavarovalna premija ni financirana iz kredita in je plačana v

celoti v naprej pred prvo dobavo oz. prvim črpanjem – *up front*) za kritje kreditnih rizikov po dobavi.

Vračilo zavarovalne premije je možno v primeru **nastanka zavarovalnega primera v času pred začetkom odplačilne dobe kredita**. Zavarovancu oz. plačniku zavarovalne premije se lahko povrne sorazmerni del že plačane premije skladno z deležem zavarovane glavnice kredita za katerega SID banka zaradi nastanka zavarovalnega primera pred začetno točko kredita ni bila v riziku (nečrpan del kredita oz. neizvršene dobave).

Vračilo zavarovalne premije je lahko tudi v primeru, ko se še **pred pričetkom odplačilne dobe spremeni oz. zmanjša zavarovalna vsota**. Zavarovancu oz. plačniku zavarovalne premije se lahko povrne sorazmerni del že plačane premije skladno z deležem zavarovane glavnice kredita za katerega SID banka zaradi zmanjšanja zavarovalne vsote pred začetno točko kredita ni bila v riziku (nečrpan del kredita oz. neizvršene dobave).

V vseh drugih primerih vračilo zavarovalne premije praviloma ni možno.